

Tal i anledning af hans
kongl. höghet
kron-prinsen Gustafs
födelse den 9:de...

Sahlstedt, Samuel,

1700-1829 81 Ca Kronpr. Gustaf Br. 1799

National Library
of Sweden

SAHLSTEDT, S.

Ju. Sævel.
Vitt. Se.
Ven. Kgl.
Kongl. Guldof.
(S)
1700-1829
1799

TAL

I Anledning

af

Hans Kongl. Høghet Kron-Prinsen

GUSTAFS

FÖDELSE

Den 9:de November 1799.

I underdånighet

Hällit

På Kongl. Trivial-Scholan i Örebro

den 11 December

Af

SAMUEL SAHLSTEDT.

ÖREBRO,

Tryckt hos NILS MAGNUS LINDE, 1799.

THE
LIBRARY

OF THE

UNIVERSITY OF

CHICAGO

1887

NO. 1

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

LIBRARY

CHICAGO

Vördade Allmänhet

Herrar, Fruntimmer!

Om utur det åldriga trädets stam, som en längre tid från oväder och storm skyddat Landtmannens ålskade fosterbygd, en frodig telning upväxer: om denne lofvar ny styrka, större varaktighet åt detta hans vårn, visst känner han fågnad, visst lifvas hans hopp. Tacksam återkallar han minnet af framfarna tider, då hans fäder ågde detta trädets skugga och försvar; nöjd njuter han sjelf därunder lugnet, när han hör förfärande stormar ila omkring sig, ser närliggande trakter lida af deras håftighet, deras våld; glad förefser han en framtid, i hvilken des sednaste afkomma ännu här skola finna skygd och säkerhet.

Den fordomsfria åskådaren ej smittad af begäret at utrota och förstöra allt som hindrar en inbillad friare utsligt; som förstår at jämföra hvar och en saks olågenheter med des fördelar: vet at värdera de sednare där de förra ej kunna undvikas; han granskar denna inbyggarens belågenhet, han finner den önskansvärd; han märker des sinnesförfattning, han finner den billig. Svea Folk känn din lycka! din författning är sådan: ifrån *Wasa Stam* har åter en Telning uprunnit, en Ättlågg af det Konungahus, som länge, och under många stormar af ut- och invärtes oroligheter vist och mildt regerat öfver Sveriges underfåtare, mågtigt skyddat des gränfor: en Ättlågg af de Konungar, som igenom sina omsorger, sina mödor, varit sin Samtids största välgörare, och blifva beständiga föremål för en gagnad efterverlds tacksamhet. När andra folkslag med saknad, med blygd finna sina Konunga-Throner undergräfvade, omstörtade, blodiga: när de suckande under sjelfsväldets tunga spira

se lagar utan myndighet, brott utan straff: när de lika som vägen af egennyttans och åregirighetens stormar kastas ifrån den ena klippan på den andra, ovissa hvarest, och uppå hvad tid en såker hamn skal skydda dem från undergång och fördärf; då o Svea Folk! är din Konunga-Thron uppehållen, stadgad, prydd af en Konung, som uti alt sit företagande söker svara emot valspråket: *Gud* och *Folket*; då gifves dig en *Kron-Prins*; då lifvas dit hopp at Sveriges sällhet ännu flera åldrar skal fortfara. Den underlåte, som upriktigt älskar sit Fädernesland, som ömmar för des vål, skulle han vid en sådan utsigte ej känna fågnad, glädje? Lifvade af dessa känslor ser jag Svenske underlåtare såmlade, sökande tillfället at dem ådaga lägga. Som det blifvit mig ålagdt vid en sådan Högtidlighet föra ordet, har jag, ehuru vida det är skildt ifrån mit yrke, likväl på det i något affeende en billig väntan måtte tilfredsställas, tänkt med edar tillåtelse tala om

Sveriges Sällhet af en stadgad Konunga-Thron.

Men at tala inför dem, som med många kunskaper förena mycken urskillning, såker smak; inför dem, som med yttre behag ofta förena Snillet, och med en egen gåfva dömma om det vackra, därtill fordras Talarens styrka, tydelighet och behag, egenskaper som ej blifvit min lott. I brist därpå blir edart öfverseende, edra milda omdömmen, edart gemensamma tålmod, min önskan, min tillflykt!

Vid åsynen af de förändringar och försäskildta öden, som Svenska Folket undergått ifrån barbariets mörker och råhet, tils det under en långsam gång framskridit, och småningom närmas et uplyst, säkert och stadgat Samhälle, förmärkes äfven vid des första steg til detta mål, egenskaper, tänkesätt dygder, som i alla tidevarf, ibland alla folkslag i sin mån onekeligen kunna befordra borgelig sällhet, alltid väcka beundran och vördnad. Hvilken låser deras krigs-bedrifter och lyftes icke af deras oförsägda mod; som trotsade faror och död? Hvilken blir varse deras brinnande begär för åran, som väckt så många sto-
ra

ra företaganden och ej upvärmes af samma eld? Hvilken betraktar deras fredliga dygder, gifna löftens orygglighet, makars obrottsliga trohet, det öppna, vänliga och gålfrria bemötande mot främlingen, och icke vördar dessa sållsamma dygder, som prydde våra fäder? Med ögat endast fästadt på denna sinnesställning, med hjertat endast intagit af dessa dygders ovanliga höjd, skulle man lätt kunna inledas på den känslofulle Philosophens tanka, i synnerhet hänförd af hans segrande våltalighet: at et folks sållhet är ofelbarare ju mindre det är uplyst; ju mera det är skildt ifrån Samhälls - ordning och Lagbunden frihet. Men om första intryck ej får bestämma omdömet: om några ensamma utmärkta dygder ej kunna tjena til bevis för et helt folks sållhet: om man betraktar i allmänhet det stråfva uti folkets lynne, tidens mörker och oredor, och därmed jämföres sednare tiders hyfsning och ljus: blir man varse det fogliga fridsamma, milda hos den hyfsade medborgaren; råhet, styrka, öfvermod hos den ohyfsade; ser man hämd, våld och förtryck oftare hos den ena förakta människors allmänna rättigheter, störa umgånget, härja des hemvist; då mildrade tänkesätt hos den andra underhålla en fredligare sammanlesnad, sanning och rätt ömmare vårdas, och lag tryggare fredar des boningar; skulle man då finnas frestad at prisa dessa våra fäder sållare? skulle man icke snarare billiga, värdera de mödor, som blifvit upoffrade til vår förädling? tåligt fördraga de inskränkningar som all Samhälls - lesnad medförer, (de drägeliga oordningar, som ej kunna skiljas från et Samfund af människor; men väl minskas af en vakande Öfverhets visa och milda omfärg?

Ibland de flera medel som blifvit upgifne at befordra et folks sållhet, har ännu icke med nog giltiga skäl kunnat bestridas en vis och mild Regering det första rummet, den största verkan til befrämjandet af detta stora ändamål.

At granska de olika Regeringslätt som blifvit vidtagne; deras större eller mindre fullkomlighet, hör icke til mit ämne, öfverstiger min förmåga; jag har at tala om Sveriges sållhet af en stadgad Konunga - Thron. Mätte endast den anmärkning tillåtas mig, at en Folk-regering lika så litet kan förlåkra medborgaren

garen en aldeles ofstörd borgelig sällhet, som den oinskränkta-
ste Konungamagt altid skulle beröfva underlåtarens sina dyrbara-
ste rättigheter! Til bevis på det förra skulle den i sednare tider
upkomna Franska Republiken kunna anföras, om tiden ännu
vore inne för at utan misstag rätt kunna dömma om den sam-
ma: om man ännu med full säkerhet kunde bestämna, hvad
Franska folket igenom sin regements-förändring vunnit, eller
förlorat. Det Republicanska regerings-låttet uti Rom som så
ofta blifvit uphöjdt med oförtjenta lof-tal, framstått som et ypperligt
mönster, skyddade det väl medborgaren för alt förolämpande?
Fans icke där en Senat, som förtryckte folket, som, då list icke
var tillräckelig, med våld sökte tillbaka hålla folkets rättmätiga
fordringar? Fans där icke mäktiga, som ryckte til sig Statens
egendom, gjorde medborgaren til slaf för den skuld han afamkat
sig til maka och barns underhåll, sedan han blifvit tagen från
jordens lönande odling til onödiga härnader? Til bevis på det
sednare, kan et rike uti Europa, och det uti våra dagar anföras,
därest Konungamagten är måst oinskränkt; men hvarest folket
styres med mildhet, mänsklighet, rättvisa. Då jag nämner
Konunga-riket Dannemark, har jag felat i omdömmet?

Det Monarkiska Regeringslåttet, där Konungen efter en
erkänd och af folket antagen regeringsform styrer sit Rike, låt
ofs icke begå någon orättvisa faltän det rör ofs närmaast! döljom
icke, det kan ock hafva sina olägenheter. Med mycket skäl
förmodas at folkets sällhet ej kan vara Regenten likgiltig; al-
denstund des egen åra är därmed förbunden, aldenstund under-
fåtarens kärlek, och en tacksam efterverlds välsignelser skal följa
honom i samma mån, som detta ändamål befrämjes; men med-
len därtill finnas de altid, fundna, hindras de aldrig uti deras ut-
öfning? De många künskaper, den vidsträckta människo-känne-
dom, som erfordras til människo-snillets yppersta verk: en vis
lagstiftning, hafva de blifvit hvar och en Monarks lyckliga lott?
Med magten samlad uti sina händer, åger hvar och en nog styrka
öfver sig sjelf at ej i något afseende kränka den svagares
rätt? nog förligtighet at ej falla uti egenyttans och smickrets
försåt, som altid lågra sig omkring Konunga-Thronen? Men
skulle ock någon gång dessa förträffliga egenskaper hos Hög-
sta

sta magten saknas; så är det likväl sådant, som under hvad Regeringsfätt som hållt inträffar, och som man får föra til Samhålls-lefnadens oundvikliga olågenheter. Detta alt oakadt hvilken kan neka det Monarkiska Regeringsfättet sina stora fördelar. Under en mild och uplyst Monarks styrelse där besluten moget öfverläggas, med hastighet och drift utföras; där lagstiftnings-vishet förenas med Lagarnas sorgfälliga handhafvande, hvad skulle där fattas för at göra et folk sålt? och huru många bevis skulle icke kunna upgifvas at vi Svenske underfåtare ej sakna detta Regeringsfättets sålla verkningar? För at ej öfverhopas af deras mängd, och inledas uti en tröttrande vidlyftighet, vil jag endast anföra grunderna hvarpå et folks sålhet hvilar: *Frihet*, *Såkerhet*, njute vi icke dessa rättigheter så obehindrade som Samhålls-lefnaden det kan tillåta?

Uppå en tid då uti flera kunskaps-grenar, uti flera mål rörande människors allmänna väl en sann uplysning varit nog lycklig at fördrifva mörker, rena utsigterna, vidga sanningens värde, hafva missbruk oskiljaktiga ifrån människors företaganden ej tillåtit i stillhet och oqvad njuta des segrar. Jag förbigår den döende vantrons och vidskeppelsens vanmägtiga ryckningar, matta suckar; jag förbigår huru okunnighet i samband med egennyttan högt ropat på fara, skada och fördärf, sorgfälligt sökt understödja sin lutande magt. Under det man tydeligare lärt inse, högre värdera människans ömmafte rätt: frihet, har en håftig förtrytsamhet öfver des obilliga inskränkning förledt den obetänksamma at öfvertråda frihetens rätta gränns, at gå in på sjelfsvåldets farliga stigar, at föra sig sjelf och andra uti ytterlig våda. Detta missbruk, som tidens närvarande skick gjort mera allmänt, som väckt de Styrandes upmärksamhet, människo-vännens och den visas omtanka at förekomma des skadeliga verkningar, vaktom oss at bortblanda det med en sann borgelig frihet; hvilken väl ej vil behandlas efter godtycko; men bunden af lag: hämmad endast där den kan skada, trifves så väl under Konungars styrfel, som under Folks-Regering. En sådan lagbunden frihet är den af Svenska Konunga-magten inskränkt? är den väl beröfvad Svenska underfåtaren? Ibland Europeiska folkslag, har det Svenska med mycket skäl burit namn
af

af et fritt folk. Då ännu de flästa Samhällens nyttiga medlemmar suckade öfver en saknad frihet, som blifvit dem frändömd, utan andra skäl, än deras egen vanmagt, och de måttigas vilja; då de ännu voro beklagansvärda föremål för et ostrafadt förolämpande, et smärtande förtryck; så var det Svenska Regeringen, som förbød Svenske män at vara trålar, som sjelf lossade des bojor. När understundom högmod och egennytta sökt göra intrång i des lagliga rätt; har det varit Sveriges stora Konungar, som framburit dyrbara offer på frihetens altare, som stridt för des välde och segrande lämnat den i byte åt sit folk. Ibland dessa Svenska folkets välgörare, hvilken kan förgäta den Konung, som närvarande slakte öfverlevvat, hvars minne likväl aldrig dör? den Konung, som återgaf et söndradt folk en förlorad borgelig frihet, vidgade den ända därtill at tvång på underlåtares tänkesätt och samveten ej en gång skulle nämnas, mindre brukas?

Säkerhet är den andra grundvalen hvarpå et folks välhet hvilat, bestående däruti at lif, egendom, heder skyddas, at utöfningen af de til människors välfärd hörande rättigheter fredas, lättas. Och kunna väl Svenske underlåtare med skäl föra klagan öfver osäkerhet i dessa stycken? Hafva icke Svenske Konungar igenom krig, då de fordrats? Igenom fredliga underhandlingar och förbund, då de varit tillräckeliga, gifvit Staten en tilbörig aktning i anseende til främmande magter? Hafver icke Svenska Regeringen igenom Criminella lagar förfåkrat hvar och en underlåte om besittning och obehindrad utöfning af sina rättigheter af hvad namn de vara må? Igenom Civila lagar föreskrifvit rättvisa och billighet i öfverenskommelser och tvister om ägande rätt? Igenom Oeconomiska lagar stadgadt hvad til den enskilda och allmänna hushållningens fördel tjenar? Handhafves icke alla dessa stadgar så, dit Regentens upsigt och åtgärd kan sträckas, at förbrytaren får sit förtjenta straff, den lidande sin uprättelse, den förfördelta sin tilböriga rätt? Gudalåran saknar icke sit hägn, nyttiga vetenskaper och konster, sin upmuntran sit beskydd, näringarna, sin trefnad, skicklighet och förtjenst, sin belöning.

Et Regerings-fätt utöfvadt enligt dessa grunder kan icke fela om sit mål; fortsatt måste det förlånga och stadfästa Svenska folkets sällhet. Säkert kunne vi lofva oss en sådan framtid; då alla de oordningar som vid infallande Thronledighet uti et Val-Rike, här, igenom en stadgad arfsrätt blifvit, förekomna; trygt kunne vi öfverlämna oss åt detta glada hopp; då vårt Konunga-hus nu åger en ny ättlägg, vi en *Kron-Prins*, Thronen et framtida stöd.

Miskännom icke vår lycka! en ledig Thron utan säker Thronföljare är alltid en vådelig belågenhet för et Rike. Majestätets glants antänder vid dylika tillfällen ej sällan årelystnaden; smickrande hopp samlar vanligen flera mäktige underfåtare omkring Thronen; deras inbördes täflan, hemliga stämplingar, uppenbara våld stifftar fiendskap: tänder inbördes krig: Kronan, som borde vara underfåtarens frivilliga gåfva, blir et rof, som den mäktigaste inkråktaren rycker til sig. — Om och utan några våldsamma steg någon genom val upstiger på Thronen, finner des erkänsla ej sällan nog många, som vilja belönas för sin tilgifvenhet; desse, rikt begåfvade, ådraga sig medborgares förtrytsamhet; förglömde, ådagalägga sjelfva sit misnöje. Egennyttan, som alltid öfver föregifna oförrätter; arvunden, som endast ser Regentens Höghet, ej hans modor; agget, som vantyder de hållsammaste författningar och hemligen arbetar emot deras framgång; misstanken, som sjelf skapar faror där verkliga icke finnas; alla dessa misfoster af människors böjelser kunna väl ock uti et Arf-rike åstadkomma många olågenheter; men hafva icke et så rikt närings-ämne, ej et så gynnande tillfälle, som uti et Val-rike, at utveckla sig och skada.

Tage vi den facklan i handen, som för en efterverld uplyser forntidens händelser, skåde vi, ledde af des ljus, Sveriges tilstånd på en tid då arfsrätt til en ledig Konunga-Thron ej var stadgad; möter vår syn vår upmärksamhet händelser ömmande för hvar och en, som ålskar sin fosterbygd. Gå vi tillbaka til de äldsta tider, då våra häfder först omtala et yift Regerings

fätt, befinnes det närmast likna en husfaders omvårdnad om sina anhöriga, hvilken omsorg geck uti arf ifrån fader til son. Landsens Fader var därför en titel, som Sveriges första Konungar sållan saknade, vördnad, lydnad, kärlek vore de offer, som Svenske underlåtare sållan nekade sina Regenter, at öfverskrida de gränser för dem, som underlåtare tilhörde, var icke dessa tiders plågsed. Händt någon gång at en tiltagsen inkråktare sträckte sina begär til Thronen, fant han föga medhåll; Regerings-arten, Nationens lynne, allmänna tänkesättet gynnade icke sådana företag; ej heller förmärktes hos de Regerande någon synnerlig frestelse at förtrycka folkets frihet. Denna lyckliga öfverensstämmelse emellan Konung och underlåtare varade omkring 1000:de år; då anledningar först börjades at försvaga Nationens urgamla vördnad för den Konungliga arfs-rätten. Egennyttan, åregirigheten, som så ofta skakat Rikens och Throners grundfästen sätta arfs-rätten först i fråga, ogilla henne; Val-rättigheten införes, och med den: ouphörliga oredor, vanmagt i Riksförvaltningen, sorglöshet om Rikets sanna bästa.

Åttlingar af flere Konunga-hus låg man på en gång rikta sina steg til Thronen. Understödd af et mågtigt parti upsteg nu en, nu en annan; men endast för en kort tid, endast för at hastigt nedstörtas af et mågtigare. Sveik och våld tillät icke Kronan länge pryda et och samma hufvud. *Den sköna Kronan var i längtan alt för tung, i bördan alt för lätt, hon flög från Kung til Kung,* är en träffande målning som en af våra Skalder gör på dessa tider. Den Svenska Spiran feck icke länge föras utaf en och samma hand, afvunden ryckte den blodfäinkt utur de flåstas händer. Myndige män, beslägtade med Konungar, fingo gynnande tillfällen at utvidga sin magt i samma män, som Regenten behöfde deras tilgifvenhet, deras välvilja. När vid förefallande Thron-ledighet någon af dessa utkorades, fant han så många afvundsmän, som han tilföre hade jämnlikar, hvilka icke försummade tillfället at nedstörta honom ifrån sin högd. De utvägar som vidtogos, för at bibehålla sig; strånghet och estergitvenhet, voro lika äfventyrliga för det närvarande, som tilkommande; strånghet re-
tade

tade deras sinnen, som igenom sin åtgärd förmente sig hafva fatt Spiran uti Regentens hand, eftergifvenhet födde sjelfsvåld, sjelfsvåld brott. Följden af alt blef tåta Konunga-mord, inbördes krig, folkets förtryck.

Qualmet af en dåf luft, som svårt besvärar andedrägten, sammandragna svarta moln, som på afstånd hota: här och där frambrytande ljungeldar, åro de icke nog varnande påminnelser om en förestående fara? eller skal orcanens håfthet och starka åskeslag utbreda skräck och förödelse innan faran förmärkes, skygd lökes? Det betryckta tillstånd i hvilket Svenske underlåtare under *Stenkilska*, *Erikska*, *Sverkeriska* och *Folkunga*-ätterne suckade, som nedslög och betungade deras sinnen: anläggningar i hemlighet och mörker beredda, med förfärliga verkningar i ljuset frambragta: utöfvade grymheter, uppenbart våld, hade de icke gifvit nog erfarenhet om följderna af Konunga-val? Eller skulle väl ännu alla de rysliga upträden, som under Unions-tiden intråffade, behöfvas, för at afskaffa arfs-rätten och fåsta Kronan vid en slåkt? Ålskade Fädernesland! dit mått af olyckor var ännu ej fullt, Svenskt blod hade ännu ej nog fuktadt din jord. Ifrån Calmar Beslut får du erfara nya oredor, okänt våld och förtryck. Fåfångt bemödar jag mig at afmåla alla de sorgeliga öden, härledande sig ifrån en vacklande Konunga-Thron, som Sverige under denna tiden måste undergå. Det var icke blott sönderlitit af tvedragt inom sig; det gruffigaste våld tilfogades af en mågtig granne; tyranniets bila var nästan beständigt uplyft öfver medborgares hufvuden, med förfärliga hugg utbredde den död, förödelse, fasa.

Men hvarföre leda edra tankar på så rysliga föremål? dagen är ågnad åt gladare utfigter; min affigt har och endast varit at anföra dem, som bevis at et folk ej altid är sållt under Konunga-val. Granskas dessa händelser utan fördom, teknas de af sanning, de tillåta ej en lenare beskrifning, ej lindrigare uttryck.

GUSTAF den 1:sta ERICSSON upsteg på Thronen vald til Konung. Sällan har något Konunga-val varit mindre behöfligt.

Om et olyckeligt tidevarf och stora egenskaper passa väl för hvarandra: om de sednare fullkomligt svara emot det förras behof, hvilken skulle tvifla at GUSTAF var skickad för tiden? Sverige var olyckligt, Sverige behöfde råddning; GUSTAFS förstånd inser des olycka til all des vidd, hans hjerta tager däruti den ömmaste del, hans vishet förstår at välja de bästa medel til des råddning, hans mod sviktar icke uti faran, hans ståndaktighet afkräcket ej at fruktlösa försök; utaf en mild Försyn var han tydeligen utmärkt, såsom et redskap, at frålsa sit Fädernesland. Et uplyst folk, som insåg hans förtjenster, som förstod at värdera hans dygder, som nog insedt Val-rättighetens skadeliga verkningar, som förmärkte egennyttans och åregirighetens brottsliga tilgrepp, åfven under GUSTAFS årofulla regering, under det han trog it fullgör sin bestämmelse, och med jämna steg går til sit mål, tacklamt möter honom med sin tilgifvenhet i des Riks-vårdande omsorger. När han inför Rikets samlade Fullmäktige framställer Rikets belägenhet under val-tiden, nämner arfs-rätt; så besluta dessa och stadfästa den til hans Ått.

Om icke allenast de personers minne, som åstadkommit någon betydande förändring til et Rikes väl i Historien förvaras: om åfven tiden när, och stället hvarest en sådan först blifvit företagen också vinner upmärksamhet; så är det Örebro, denna Stadens lyckliga öde at uti Svenska håfder aldrig förgåtas. År 1540 lades här grunden til den arf-förening som 4 år därefter uti Westerås fullbordades. Här bereddes således det ämne, som var mäktigt utsläcka en eld, hvilken sekler igenom, understundom i hemlighet tårt Rikets grundvalar, understundom med håftighet utbruten, satt hela Riket uti låga; här bereddes et lugn, icke sådant som Sjömannen under en strykande vind fruktar: utan sådant, som under de ihärdigaste, de måst vådsamma stormar är hans hjertas önskan. Åregirighetens brännande begär til Thronen utsläcket, då en faststald arfs-rätt altid utmärkte personen. Afvundens och egennyttans stormar kring en vacklande Thron uphörde; då Thronen feck et mäktigt stöd och anfallen blefvo fruktlösa. Svea Land som tilförene vårdades i likhet med en sådan egendom, där full besittnings-rätt för åbo och barn ej är försläkrad, fant uti sin Regent
nu

nu en sådan innehafvare, som med större deltagande arbetade på Rikets båtнад äfven för en framtid; då han var vilis at få lämna det förbåttradt i sin bröst-arfynges händer.

Den underlåte som tilförene blef uphögd på Thronen ägde icke alltid de kunskaper, den skicklighet, som en upfostran, passande för et så högt kall, kan bibringa. Sant är; då naturen varit hård, låter hon sig icke mycket tvingas: då hon varit gynnande, behöfver icke mycken tilhjelp af konst. Et lyckligt snille upnår snart sit tidehvarfs odling, hinner det lätt förbi i sin fart. Hvad likväl en vettig upfostran i bågge dessa hänseenden kan åstadkomma behöfver icke nämnas. Uti et Arf-Rike gifves gynnande tilfälle, at hos den unga Thron-följaren, då hjertat ännu är öppet och ömt, djupt intrycka värdet af hans höga bestämmeelse, at tidigt inskräpa grunderna til en sann Regerings-konst, at sorgfälligt vaka öfver de upväxande böjelserna; och gifva dem, så mycket möjligt är, den fördelaktigaste riktning. At likväl utaf upfostrarens skicklighet vänta alt, är fåfängt, förråder brist af människo-kännedom. Historien som utan smicker framställer så väl Regenters, som folks dygder, som hvarken döljer de förras eller de sednares svaghet och fel, omtalar Konungar, hvilka i följe af arfs-rätten, besuttit Svenska Konunga-Thronen; men hvilka ej ärfst Förfädrens egenskaper; deras skicklighet, deras vishet at regera et folk. Skulle man nu därför vilja neka arfs-rätten sina fördelar för det at lyckliga naturs-gåfvor ej alltid gå uti arf, at en son ej alltid kan fylla en faders ställe, det är at öfverdrifva sina fordringar; ting med utmärkta egenskaper, människor med ypperliga företräden frambringa naturen sparsamt. Oftare råknar man mulna dagar än en klar och molnfri himmel; men äga icke därför de förra sin nytta, fast än de ej med den kraft kunna befordra fruktbarhet? En i flere afseenden gagnelig och verksam lefnad, åger den icke sina rättigheter och sina anspråk, fast än den ej kan upnä högden at et allmänt nyttigt och verksamt lif, högden af mänsklig fullkomlighet? Lyckligt det folk som i sin Konungalängd kan råkna många stora Regenter! Lyckligt Svea folk! som kan upgifva flera, hvilka, i anseende til sina förträffeliga egenskaper, sin ärofulla regering, alltid behålla et utmärkt rum bland

Europas stora Konungar. Svea folk din lycka är afvundsvärd! du kan uppgifva flera CARLAR, hvilka igenom sina krigs-bedrifter och riks-hushållning, gjordt sina namn odödliga; flera GUSTAVVER, som igenom sina hjelte-bragder, sin visa regering upprest åt sig oförgångeliga ärestoder uti tacksamma underfåtares hjertan; du får åt en efterverld lämna til afgörande: hvilken ibland deslä stora GUSTAVVER, GUSTAF I, GUSTAF II ADOLPH, GUSTAF III, GUSTAF IV ADOLPH varit den största. Också upriktigt tilgifvit sit Konunga-hus har Svenska folket, då vid et och annat tillfälle bröst-arfvingar saknats, visat en lika så allmän oro, som des glädje varit liflig och upriktig, när vid en *Kron-Prins* födelse, det fått lofva sig et nytt tidevarf af sällhet. Huru tungt tryckte icke bekymret, Svenske underfåtares bröst, innan tänkesätten för-enades, besluten stadgades at välja ADOLPH FREDRIK, den milde til Konung! huru lättades icke deras sinnen, huru lifvades icke deras hopp då GUSTAF den III:dje skänktes åt Svenska folket! svarade han icke fullkomligt emot, öfvertråffade han icke folkets väntan? Anstältes icke glädje-fåster då försynen i sin mildhet gaf oss vår nu regerande Allernådigste Konung! ökas icke med hans dagar förnyade anledningar til vår sällhet, vår glädje? Möta icke folkets välsignelser den nyfödda Thron-Följaren! hyllas han icke allaredan uti Svenske underfåtares hjertan? Uprunnen utur *Wasa Stam*, fostrad under des skygd, hoppas vi, vi förvänte de sällaste frukter!

Älskade ungdom! du som vid detta Läro-hus, igenom *Wasa* Konunga-slægts omtanka och frikostighet, njuter undervisning i de stycken, som rätt fattade, väl utöfvade, alltid bilda trogne underfåtare, nyttige medborgare; du som åger den lyckan at upväxa under GUSTAF ADOLPHS visa och milda regering: åger det glada hopp at mogna och föråldras, under hans, och den unga *Kron-Prinsens* skygd; låten dem skörda frukterna af förfädrens omsorg, blifven trogne underfåtare, nyttige medborgare!

Skullen J, mine vänner uti Samhället ej komma at intaga några utmärkta äreställen, beklåda sådana fyflor, som med mycket anseende åtföljas af många fordringar, vidsträckta skyldigheter,

digheter, blir det eder lott at i lågre stånd, i handafloggder och andra nåringar tilbringa eder lefnad, kasten inga afvundsamma blickar på den högt upfatte! Vet en största åra, största anseende njuter icke största stilhet. Sen J icke huru trån på stormiga högder mycket oroas, då de uti dålden sällan störas uti sit lugn. Vet en i hvad stånd, i hvad vilkor som hållt Försynen framdeles sätter eder, har Konung, har Medborgare och Fädernesland at fordra af eder pligter, af hvars samvetsgranna iakttagande edart rätta värde skal skattas, edart sanna anseende mätas. Under det igenom arbetsamhet och flit J här grundlägggen skicklighet til gagnande göromål; under det J samlen kunskaper at lätta deras utöfning för framtiden, förgåten aldrig at uti edra böner til Gud innesluta Konungens och Fäderneslandets väl! Det är en Christens, det är underlåtarens heliga pligt at hafva böner, förböner, tackslågelsor för alla människor, för Konungar och all Öfverhet. Förgåten icke heller vid detta tilfället denna pligt! Låtom oss samfält med trogna suckar nalkas det Gudommelige Majestätet, himmelens och jordens Skapare och Styresman, alla Konungars Konung, alla Herrars Herre.

Välligna O Evige! skydda och bevara Din tjenare, vår Konung, gif honom Din Anda, vishets och förstånds anda, den högsta Kongelige sällhet, under det han befrämjar Din åra och sit folks väl, låt honom uti trogne underlåtarens kärlek och tillgifvenhet städse finna den ljuvaste låtnad under Regeringsbördans tyngd; och när han omsider mått af år skal samlas til sina Fäder, nedlägg den förgångelige Kronan, möt honom med den oförgångelige!

Alt hvad som kan göra människo - lefnaden nöjd och säll Milde Gud! skänk i rikt mått åt vår Allernådigste Drottning, bevara henne som din ögnasten, förkorta ej hennes dagar, låt henne intil sednaste åldren frögda Konungens hjerta, pryda Svenska Konunga - Thronen, glädja Svenske underlåtare.

Evige Förbarmare! tag uti Dit synnerliga hågn den spåda *Kron-Prinsen* vår glädje, vårt hopp, skydda honom från alla vådeliga händelser, låt honom växa til i vishet, ålder och nåd
inför

inför Dig; led honom vid Din hand i allä de Kongliga dygder, som skola en gång göra honom värdig at upstiga på sina odödeliga Fäders Thron!

Hela det Kongl. Huset vare et beständigt mål för Din välfignelse, Krön det med lyckfälighet!

Milda Försyn! Styr i Din vishet så at trogne Embetsmän icke saknas, at i synnerhet rättfäinnige och förståndige män, som vilja landets bästa, som förstå at råda til det, som gagneligt vara kan altid omgifva Thronen! Var O Gud! Dit folk nådelig, öfvergif oss icke: behålt oss vid det ena: at vi Dit namn frukta, förlåna och oss vårt dageliga bröd, gif frid i våra dagar, et roligt och stilla lefverne, och låt detta Läro-hus altid blifva en helgad boning för kunskaper, som gagna Fäderneslandet, för dygder, som pryda mänskligheten!

Inches 1 2 3 4 5 6 7 8
Centimetres 1 2 3 4 5 6 7 8

TIFFEN® Color Control Patches

© The Tiffen Company, 2007

Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black

